

BÜYÜK KOPUŞ, BÜYÜK YABANCILAŞMA

İslam dünyası toplumları, modern tarih boyunca, düşünsel, kültürel, politik, ekonomik bir dayatmayla karşı karşıya geldiler. Bu dayatma halen kesintisiz bir biçimde sürdürülüyor. Toplumlarımız her durumda dışarıdan, sömürgeci yöntemlerle belirleniyor, şekillendiriliyor.

Bütün kavram ve kurumlar Avrupa Merkezci bir mantık doğrultusunda yapılandırılıyor. Dışarıdan belirlenen bireylerin, toplumların ve kültürlerin özgürlüklerinden hiçbir şekilde söz edilemeyeceğini kaydetmek gerekiyor.

Modern-Seküler kültür, tek kültür biçiminde evrenselleştirilerek bütün dünyaya dayatılınca, İslam kültürü de doğal olarak diğer kültürler gibi folklorik bir kültüre indirildi. Günümüzde entelektüel bir dünyadan söz etmek mümkün olsaydı, siyaset ve din ilişkileri konusunda kimi değerlendirmeler yapılabilirdi. Ancak bugün, yalnızca pazarın ve teknolojinin hakim olduğu bir dünyadan söz edebiliyoruz.

Modern zamanlar boyunca,

özellikle Avrupa aydınlanmasıyla birlikte her alanda meşruiyet için bilim ve seküler düşünce referans olarak alındı. Dünya, modern-seküler akılcılığın dünyası haline geldi. Dini olan ile seküler olan arasında sürekli bir gerilim ve çatışma var. Sekülerizmin, aklın putlaştırılmasıyla doğrudan ilgili bir konu olduğunu hatırlamak gerekir. Bugün bütün dünya seküler kozmoloji tarafından tanımlanıyor. Dini dünya görüşü ve hayat tasavvuru, seküler kozmolojinin sistematik saldırılarına maruz kalıyor. Bu saldırılar nedeniyle din, kısmi bir gerçekliğe dönüştürülüyor, bireysel bilincin bir boyutu haline getiriliyor.

Aklın putlaştırılması, aklın imandan arındırılması anlamına geliyor. Genelde bütün dinlerin, özellikle de İslam'ın bütüncül bir dünya

görüşü ve hayat tarzı olmaktan çıkarılarak, mistik ya da seküler, içsel bir dindarlığa dönüştürülmesi, insani olmayan bir dünyanın ortaya çıkmasıyla sonuçlandı. Özellikle modern zamanlarda Batı'da, İslam dünyası toplumlarında da siyaset, pragmatik nedenlerle dini araçsallaştırdı. Ulus-devletler çağında da ulus-devletin çıkarları doğrultusunda, ulus-devlet tarafından icat edilmiş bulunan sahte kutsallara hizmet etmek üzere yapılandırıldı. Modern zamanlar, seküler ve ideolojik terörün, ırkçı terörün etkili ve tayin edici olduğu zamanlardır. Bu dönemde bilimcilik terörü aracılığıyla dinî değer sistemlerine, dünya görüşlerine karşı çok büyük ve çok aşağılayıcı meydan okumalar gerçekleştirilmiştir. Dinî değer sistemlerine karşı savaşlar, bütün dünyada kültürel, ruhsal,

ahlaki rahatsızlıklara yol açtı. Yarar ilkesi dışında hiçbir ilkeye hayat hakkı tanınmadı. İslam dünyası toplumları, gelenekler içerisinde kilitli kaldıkları için, siyaset-din ilişkileri konusunda statükonun/ konformizmin/ muhafazakârlıkların sınırları ölçütleri içerisinde kalmayı seçtiler.

Bugünün dünyasında hiçbir alanda ahlaki normlar, kültürel yargılar geçerli değildir. Eğitimin sekülerleşmesi hem ufkumuzu, hem de umutlarımızı kısıtlamıştır. Bütün dünya piyasa ilişkilerinin, seküler dünya görüşünün denetimi altındadır. Küreselleşme bütün ahlaki/ politik/ kültürel/ tarihsel/ coğrafi/ ekonomik sınırları bütünüyle hiçe sayıyor, yok sayıyor. Bu durum karşısında küresel ölçekte etki uyandırılacak bir dil/ söylem/ eylem oluşturamıyoruz. Geleneksel

Geçmişte kendini göstermiş olan bir din-devlet ilişkisi biçimi, bugün de aynı veya benzer tarihî-toplumsal bağlamı yakaladığında gerçekleşebilir.

boyutlu hayatlar yaşıyoruz. Evrensel bilinç insanları, kadroları olmadığı taktirde, evrensel bilinç bütünlüğü de olmayacak. Evrensel bilinç insanı olmak, yerel/özgün anlamları da içeren bir duyarlığa sahip olmayı gerektirir.

Modern tarih, ütopyacı projeler tarihidir. Her proje dinin gerçekliğini reddetmekle birlikte, her zaman dinden bağımsızlaşmayı da başaramamıştır.

Her ütopyacı proje bilim yoluyla temellendirilmeye çalışılmıştır. Aydınlanmacı proje, bütün dünyaya haçlı seferleri mantığıyla ihraç edilmiş, liberalizmde büyük bir misyonerlik ruhuyla pazarlanmıştır. Liberalizmin, rakip inançların bir arada yaşayabileceği iddiasının da inandırıcı/ikna edici bir yanı yoktur. Zira, bugün Türkiye de dahil olmak üzere, İslam dünyası toplumları, neoliberal

misyonerlik tarafından istikrarsızlaştırılıyor. Bir diğer tarafta neokonservatif evrensel demokrasi projesi de kanlı savaşlar, askeri işgaller, askeri darbeler yoluyla sürdürülüyor.

Toplumlarımızda, ulus-devletlerle birlikte, laik sivil din uygulamalarına geçilince, din bütün boyutlarıyla politik kontrol altına alındı. Her iktidar laiklik yoluyla kendisini meşrulaştırmaya çalıştı. Bağımsız dini meşruiyete sahip olması gereken ulema, politik iktidarların kontrolü altına girdi. İslam dünyası toplumlarının, modernleştirilmek üzere

sömürgeleştirilmeleriyle birlikte, politika bütünüyle sekülerleştirildi. Modern seküler zamanlarda, insanı insan yapan ilahi değerlerin erozyona uğratılmasıyla birlikte, toplumlar/halklar kitle kültürü yoluyla, eğlence kültürü yoluyla tekbiçimleştirildiler, siyasal bilinçten de din bilincinden de yoksun hale getirildiler.

yerleşik yaklaşımların sınırlarını aşamıyoruz. Pratik deneyime dayalı rasyonel sistemler-düzenler her şeyin ölçülebilir, hesaplanabilir olduğu matematiksel bir dünya/ hayat oluşturuyor. Bu tür bir dünyada dinî ilgiler/ uğraşlar da kendilerini rasyonalize etmeye çalışıyor. Bu şartlar içerisinde siyaset, dinin katkılarına ihtiyaç duymadığı gibi, dinî gelenekler de siyasal anlamda içerik üretmiyor. İslam'ı bütün boyutlarıyla, özgün bir bütünlük içerisinde temsil etme yeteneğine, bilincine sahip olmadığımız için, tek boyutlu düşünceler, tek